

Innhold

Innledning	13
FRANK OTERHOLT OG GUNNAR BROX HAUGEN	
Kapittel 1	
Noen refleksjoner ved et 25-årsjubileum	17
SIDSEL GILBERT OG SVEIN HAUGSGJERD	
Forløpere	17
Kastanjobakken	17
Om psykoselidelser	19
Faglige vinder og trender	22
Politikkens bidrag – et helsevesen på ville veier?	24
Men SEPREP har gitt mening, og SEPREP mestrer vinder og trender	25
Kapittel 2	
Menneskerettigheter i praksis	28
OLAV MØLVEN OG GEIR SVERRE BRAUT	
Menneskerettighetenes grunnlag	28
«Civil rights» og «social rights» i globalt perspektiv	29
Sentrale menneskerettsnormer	30
Den europeiske menneskerettskonvensjonen	31
Den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	34
Konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne	34
Menneskerettighetene i norsk lovgiving – noen praktiske perspektiver	35

Kapittel 3**Kunnskap til glede og besvær 38**

TOR-JOHAN EKELAND

Innledning	38
Kunnskapens tvetydighet	38
Rivaliserende kunnskapssyn	39
Kunnskap og handling	39
Medisinering av galskap	40
Et historisk blikk	41
Moral treatment	41
Fra moral treatment til vitenskap	42
Det biomedisinske paradigmet	42
Objektivering	43
Dialog og monolog	43
Rebiologisering	44
Kart og terreng	45
Diagnoser som kunnskap	46
Epistemologiske problemer	47
Sammenbrudd av subjektivitet	49
Verdighet	49
Avslutning	50

Kapittel 4**Relationsarbejde i praksis, om relationen som terapi 51**

CHRISTINA SCHACHT-MAGNUSSEN

Indledning	51
Psykodynamisk psykoanalyse	52
Isolation	55
Relationen som modvægt til isolation	56
Den direkte kontakt mellem patient og terapeut	57
Den indirekte kontakt	58
Empatiens bevarelse i relationsarbejdet med isolerede sindslidende	62
Den asymmetriske relation – om magt og afmagt i relationer . . .	63
Afrunding	66

Kapittel 5

Når livet går i stykker, er det livet som må repareres	68
---	-----------

ARNHILD LAUVENG

Hvordan kan vi forstå begrepet «psykisk sykdom»?	68
Den grunnleggende selvpoplelsen	69
Utviklingstraumer	71
Traumetegn for den som vil se.	73
Statistikk og mennesker.	74
Hva vil det si å komme seg?.	74
Hva kan fremme vekst?	76
Relasjoner	76
Selvbestemmelse og individuell tilpasning	78
Grunnleggende behov og helhetlig planlegging	79
Avslutning: Ikke enten/eller, men både/og.	80

Kapittel 6

Pragmatisk psykoterapi	82
---	-----------

LEIF JONNY MANDELID

Innledning	82
Enkeltretningenes muligheter og begrensninger.	83
Psykoterapiforskningen som grunnlag for pragmatisme.	88
Tilfriskningsperspektivet og brukernes egne erfaringer fra bedringsprosesser som grunnlag for terapi	89
Pragmatisk psykoterapi ved psykoser – en klinisk nøkkel til individualisert behandling.	91
Overordnede perspektiver på psykoterapi	92
Strategier for å begrense empatisk svikt til et terapeutisk nivå . . .	93
Viktige nivåer for intervensjon i psykosepsykoterapi	94
Mål for terapien.	95
Den terapeutiske prosessen.	95
Terapeutens funksjoner	96
Terapeutens behov for ryggdekning og påfyll	97
Muligheter og begrensninger ved pragmatisme	98

Kapittel 7

Når livet mister mål og mening	100
---	------------

TORE FROST

Prolog	101
Sykdommens uforutsigbarhet og sjokkbølger i familielivet	102
Hvem vet best? Når pasient og pårørende er på kollisjonskurs	103
Livet i egen bolig	105
Hva er meningen med livet?	106
Tigerspranget	108
Er selvmordet en utvei eller veien ut?	112
Epilog	113

Kapittel 8

Veiledning	116
-----------------------------	------------

KARIN H. BLIX FLAGE

Innledning	116
Relasjonens betydning i terapeutisk arbeid	116
Empati	117
Selvavgrensing og selvrefleksjon	119
Anerkjennelse	119
Følelsenes betydning	121
Lytting	123
Fagrollen	123
Overinvolvering	125
Veilederrollen	126
Synliggjøring av pasienten	127
Mestringsstrategier	128
Personlig læring	128
Felles språk	130
Ulike profesjoner	131
Veiledning som relasjonell utdanningsmetode	132
Avslutning	134

Kapittel 9

På veien til et bedre liv – Living the dream	135
---	------------

DEBRA LAMPSHIRE

Kapittel 10**Å gjør det umulige mulig – om samvalg og samtale 145**

CHRISTINE ROSENQVIST

Innledning	145
Catch 22	145
Pasientmedvirkning i praksis	146
Hva særpreger samtalen i psykiatriens samfunn?	147
Samvalg i praksis	149
Hva særpreger vellykket kommunikasjon?	149
Språkets maktforhold, tro og tillit	151
En gordisk knute?	152
Den gode samtalen – dialogen.	152
En ny modell for forståelsen? En ny, mer human psykologi?	154
Konklusjon	155

Kapittel 11**Kunnskap som brobygging mellom utviklingspsykologi og nevrovitenskap. 156**

RUNE JOHANSEN

Psykodynamisk grunnlag.	156
Nevrovitenskapelig tilnærming	157
Brobygging	158
Integrering av kjente modeller	158
Erfaring etablerer nettverk	160
Speilnevroner.	162
Sårbarhet og epigenetikk.	163
Nettverk og erfaring med traumer	163
Forebygging og behandlingmessige konsekvenser.	165
Oppsummering.	166

Kapittel 12**Kulturelt perspektiv på psykiske symptomer 167**

TORE SØRLIE

Kulturmøter i psykiatrien	167
Psykotiske symptomer i ulike kulturelle kontekster	169
Hvordan kan vi kvalitetssikre diagnostikken ved psykotiske tilstander?	171

Kulturkompetansens betydning for behandlingsallianse og behandlingsresultat	172
Trekk ved psykiatrien og helsetjenesten som vanskeliggjør ivaretagelsen av kulturperspektivet.	174
Parallele skolemedisinske og tradisjonelle hjelpetilbud	176
Fremskritt	177

Kapittel 13

Psykosens anatomi og selvets grunnstoff	178
--	------------

PAUL MØLLER

Ny retning og nye fenomener	178
Forståelse av psykoseutvikling	180
En fenomenologisk inspirert samtaleform	181
Forstyrret selvopplevelse	184
Subjektivitet – selvets grunnstoff.	185
Svekket subjektivitet	186
Subjektivitetens oppgaver	187
Opplevelsen må være i sentrum.	189
Oppsummering og avsluttende tanker.	190

Kapittel 14

«There must be some way out of here»	192
---	------------

KARI TENMANN, NICOLAY BRYHN NØRBECH, JONAS PAULSEN

OG THOMAS HUGH PEEL

Innledning	192
Begrepsavklaring	193
Anonymisering	193
Utbredelse	193
Kasuspresentasjoner	194
Presentasjon 1: Maria	194
Presentasjon 2: Ida	198
Oppsummert	200
Diskusjon	200
Utfordringer ved vanlig praksis.	200
Ungdommene	201
Fagfolkene	201
SKOP	202

Tidlig identifisering og intervensjon – «point of no return» . .	202
Kontinuitet og sømløse overganger	205
Avsluttende betraktninger	205
Etterord	207
FRANK OTERHOLT OG GUNNAR BROX HAUGEN	
Referanser	209
Forfatteroversikt	224
Stikkord	227